

WYMAGANIA EDUKACYJNE Z JĘZYKA POLSKIEGO W OPARCIU O PROGRAM *NOWE Słowa na start* M. Derlukiewicz

KLASA V

Ze względu na to, iż program zezwala nauczycielowi na wielowariantowość doboru treści programowych zawartych w wymaganiach dla poszczególnych klas, termin ich realizacji wybiera nauczyciel uczący w danej klasie.

Dział nauczania		POZIOM PODSTAWOWY		POZIOM PONADPODSTAWOWY	
		dopuszczający	dostateczny	dobry	bardzo dobry
Kształcenie kulturowo - literackie	czytanie	Opanował technikę czytania	Potrafi czytać płynnie z przygotowaniem	Czyta tekst z uwzględnieniem znaków interpunkcyjnych	Czyta tekst płynnie, poprawnie pod względem dykcji, intonacji, akcentowania
	czytanie ze zrozumieniem	Czyta ze zrozumieniem krótko tekst	Wyszukuje potrzebne informacje o świecie przedstawionym, streszcza, wyjaśnia.	Czyta ze zrozumieniem tekst informacyjny, notatkę prasową, tekst poetycki	Czyta ze zrozumieniem tekst dłuższy i teksty niewspółczesne, dostrzega obecność symboli
	lektura	Zna fragmenty dłuższych tekstów literackich omawianych na lekcjach, umie wskazać bohaterów, poszukuje odpowiedzi na zadane pytania	Wypowiada się krótko na tematy związane z przeczytaną lekturą, próbuje ocenić postępowanie bohaterów, podaje motywy postępowania, dokonuje podziału bohaterów na głównych i pobocznych, zna pojęcie „narrator”, „narracja”, zna rodzaje narracji	Zna omawiane teksty w całości, potrafi sformułować opinię dotyczącą lektury, bohaterów, przebiegu zdarzeń, potrafi wyodrębnić wszystkie elementy świata przedstawionego w oparciu o tekst literacki	Zwraca uwagę na problematykę utworu, wskazuje motywy wędrowne, wnioskuje o cechach bohaterów na podstawie ich zachowania
	poetyka	Odróżnia prozę od wiersza, Przy pomocy nauczyciela wskazuje epitet, porównanie, zdrobnienie, zgrubienie, wyraz neutralny, wyjaśnia, co to jest rym	Dostrzega specyfikę języka poetyckiego Wyszukuje w wierszu poznane środki poetyckie, wie, co to jest nastrój wiersza, wie, kto to jest podmiot liryczny	Potrafi odróżnić ujęcia metaforyczne od dosłownych Rozpoznaje i podaje przykłady poznanych środków stylistycznych, w tym uosobienia i ożywienia, odszukuje w tekście informacje na temat podmiotu lirycznego, wyjaśnia sens utworu	Odróżnia pojęcia: narrator, podmiot mówiący, autor Rozpoznaje i nazywa poznane środki stylistyczne, określa funkcje onomatopei, podejmuje próby interpretacji, wyszukuje rymy i nazywa ich rodzaje
	gatunki literackie	Zna pojęcie powieści i dziennika	Nazywa cechy gatunkowe	Wskazuje w tekście przykłady ilustrujące cechy gatunkowe	Potrafi porównać cechy gatunkowe opowiadania i powieści, rozróżnia odmiany powieści
Zna pojęcie mitu i noweli		Nazywa cechy gatunkowe	Wskazuje w tekście przykłady ilustrujące cechy gatunkowe	Potrafi porównać cechy gatunkowe mitu i noweli	

	wiedza o kulturze	Rozróżnia różne przekazy (dzieło plastyczne, prasa, film, teatr, telewizja, słuchowisko, internet)	Odróżnia specyfikę tekstów kultury, zna rodzaje i charakterystyczne cechy danego przekazu, zna podstawowe pojęcia z zakresu wiedzy o kulturze	Zna podstawowe pojęcia związane z danym przekazem artystycznym i czynnie się nimi posługuje	Świadomie posługuje się podstawowymi pojęciami poznanymi na lekcjach związanymi z różnymi przekazami
	korzystanie ze źródeł informacji	Potrafi korzystać ze słownika ortograficznego i języka polskiego, z pomocą nauczyciela korzysta z encyklopedii	Zna słowniki: ortograficzny, języka polskiego, frazeologiczny, wyrazów obcych i bliskoznacznych, encyklopedię PWN i wie, do czego służą	Samodzielnie korzysta z różnych źródeł informacji wskazanych przez nauczyciela	Biegłe posługuje się słownikami, świadomie z nich korzysta, dobiera źródła informacji stosownie do potrzeb
Kształcenie językowe	formy wypowiedzi	Z pomocą nauczyciela próbuje zredagować opis krajobrazu i dzieła sztuki	W miarę samodzielnie redaguje krótki opis krajobrazu i dzieła sztuki	Samodzielnie redaguje opis krajobrazu i dzieła sztuki	Sporządza wyczerpujący opis krajobrazu i dzieła sztuki
		Z pomocą nauczyciela próbuje napisać sprawozdanie	W miarę samodzielnie pisze krótkie teksty sprawozdawcze	Samodzielnie pisze proste sprawozdanie np. z wycieczki, filmu lub spektaklu	Samodzielnie pisze sprawozdanie, przestrzegając zasad kompozycyjnych, gramatycznych, ortograficznych i stylistycznych
		Z pomocą nauczyciela rozpoznaje i próbuje napisać plan, sms, e-mail, dedykację	W miarę samodzielnie pisze plan, sms, e-mail, dedykację	Samodzielnie redaguje plan, sms, e-mail, dedykację, wskazuje ich najważniejsze elementy	Redaguje określone formy wypowiedzi poprawne pod względem ortograficznym, stylistycznym i gramatycznym
		Z pomocą nauczyciela rozpoznaje elementy słuchowiska radiowego i scenariusza	Próbuje samodzielnie napisać fragment słuchowiska i scenariusza	Samodzielnie redaguje fragmenty prostego słuchowiska radiowego i scenariusza	Redaguje fragmenty słuchowiska radiowego i scenariusza poprawne pod względem ortograficznym, stylistycznym i gramatycznym
		Redaguje z pomocą nauczyciela krótkie opowiadanie z dialogiem	W miarę samodzielnie redaguje krótkie opowiadanie z dialogiem z zachowaniem porządku chronologicznego	Samodzielnie redaguje opowiadanie z dialogiem, przestrzegając zasad kompozycyjnych	Pisze opowiadanie z dialogiem na określone tematy, przestrzegając zasad kompozycyjnych, gramatycznych, ortograficznych i stylistycznych
	komunikacja	Posługuje się językiem czynnym w zależności od sytuacji, zadaje proste pytania i udziela odpowiedzi, rozumie intencje wypowiedzi	Formułuje wypowiedź ze świadomością celu: pyta, odpowiada, poleca, prosi, zaprasza, odmawia, żegna, wita, dziękuje, przedstawia, argumentuje, zachęca (reklamuje), komentuje, informuje	Poprawnie odczytuje intencje wypowiedzi, inicjuje i rozwija dialogi, w zależności od intencji wypowiedzi	Wyraża i uzasadnia swoje zdanie na określony temat, formułuje zwięzłe i trafne argumenty, aktywnie uczestnicząc w dyskusji

		Rozumie znaczenie wyrazów wieloznacznych w kontekście, podaje przykłady użycia w wypowiedzi	Przy pomocy nauczyciela dobiera wyrazy bliskoznaczne, przeciwstawne, pokrewne, podejmuje próby wyrażania własnego zdania, wskazuje w tekście wyrazy potoczne	Tłumaczy znaczenie przenośnych związków frazeologicznych, zastępuje wyrazy potoczne słownictwem literackim, tworzy wyrazy na podstawie definicji, wyraża własne zdanie stosując odpowiednie zwroty i wyrażenia	Dbą o bogactwo języka: unika powtórzeń, wprowadza porównania, proste związki frazeologiczne, zna pojęcia: synonim, antonim, homonim
	wypowiedzenie	Rozumie pojęcie <i>zdanie</i> , wskazuje podmiot, orzeczenie, nazywa określenia	Wskazuje związki wyrazowe, poszczególne części zdania, odróżnia zdanie pojedyncze od złożonego, rozróżnia zdanie i równoważnik zdania, przekształca zdanie na równoważnik i na odwrot, układa zdania złożone	Przekształca zdania pojedyncze na złożone i odwrotnie, zachowując ich treść, przestrzega zasad interpunkcji, wyjaśnia, co określa przydawka, dopełnienie i okolicznik, czym są wyrażone i na jakie pytania odpowiadają	Z dużą swobodą posługuje się różnymi wypowiedziami, odróżnia zdanie podrzędne od nadrzędnego, układa zdania do wykresów zdań złożonych, bezbłędnie podaje nazwy wszystkich części zdania pojedynczego rozwiniętego
	części mowy	Zna czasownik i z pomocą nauczyciela rozpoznaje go w tekście, określa jego formy	Tworzy bezokolicznik od formy osobowej i odwrotnie, rozróżnia postać czasownika, zna tryby, formy zakończone na –no i –to, umie zastosować cząstkę -by	Poprawnie odmienia czasowniki	Biegłe odmienia czasowniki
Zna rzeczownik i z pomocą nauczyciela rozpoznaje go w tekście, określa jego formy		Odmienia przez przypadki proste przykłady rzeczowników i wskazuje związki rzeczownika, potrafi przekształcić czasownik i przymiotnik na rzeczownik	Poprawnie odmienia przez przypadki przykłady rzeczowników i wskazuje związki rzeczownika, potrafi przekształcić czasowniki oraz przymiotniki na rzeczowniki (nazywające cechy i czynności), poprawnie odmienia rzeczowniki nieregularne	Bez błędnie tworzy określone formy rzeczowników	
Zna przymiotnik i z pomocą nauczyciela rozpoznaje go w tekście, próbuje odmieniać		Odmienia przymiotnik, wskazuje związki przymiotnika	Nazywa poprawnie różne formy przymiotnika i stosuje w zdaniach, poprawnie stopniuje przymiotniki	Nazywa bezbłędnie różne formy przymiotnika i stosuje w zdaniach	
Zna liczebnik i z pomocą nauczyciela rozpoznaje go w tekście		Rozróżnia liczebniki główne, porządkowe, zbiorowe, wskazuje związki liczebnika	Poprawnie odmienia i słownie zapisuje liczebniki w odpowiednim przypadku	Stosuje poprawne formy liczebników	
Zna przysłówki, spójnik i przyimek i z pomocą nauczyciela rozpoznaje go w tekście		Wskazuje przysłówki, łączy przysłówki z czasownikami	Poprawnie stosuje formy przysłówków, układa zdania z przysłówkami oznaczającymi miejsce, czas i sposób, poprawnie stosuje spójniki i przyimki w tekstach	Bez błędnie stosuje formy przysłówków, układa zdania z przysłówkami oznaczającymi miejsce, czas i sposób	

	fonetyka	Odróżnia głoskę od litery, samogłoskę od spółgłoski, dzieli wyrazy na sylaby, wie, na która sylabę pada najczęściej akcent w języku polskim	Rozpoznaje „i” zgłoskotwórcze, zmiękczające, poprawnie akcentuje wyrazy, w których akcent pada na drugą sylabę od końca, zna podział spółgłosek	Wymienia głoski twarde i ich miękkie odpowiedniki	Potrafi wykorzystać wiedzę z zakresu fonetyki, zna zasady akcentowania na trzecią i czwartą sylabę od końca
	ortografia i interpunkcja	Zna podstawowe zasady ortograficzne poznane na lekcjach,	Pisze ze słuchu, stara się stosować poznane zasady ortograficzne (ó, rz niewymienne, wielka i mała litera, pisownia cząstek „bym, byś, by” z czasownikami, pisownia rzeczowników i przymiotników wielką i małą literą, „nie” z różnymi częściami mowy) i interpunkcyjne (spójniki, zdania złożone, zastosowanie dwukropka), umie prawidłowo zapisać dialog	Zna zasady poznane na lekcjach, popełnia nieliczne błędy	Zna i poprawnie stosuje zasady poznane na lekcjach

Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który nie opanował wiadomości i umiejętności określonych na ocenę dopuszczającą w wymaganiach edukacyjnych.

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który **spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą oraz** co najmniej **dwa spośród poniższych warunków:**

- Posiada rozszerzoną wiedzę i umiejętności przewidziane programem nauczania w danej klasie.
- Wypowiedzi ustne oraz pisemne są bezbłędne i cechują się dojrzałością myślenia.
- Bierze udział i osiąga sukcesy w konkursach szkolnych i międzyszkolnych
lub otrzymał zaświadczenie z tytułem laureata Małopolskiego Konkursu Języka Polskiego

Formy sprawdzania wiedzy i umiejętności ucznia:

Podstawa oceny	Waga oceny
Sprawdziany - prace pisemne, testy; Zadania klasowe - wypracowania	4 - 5 w zależności od zakresu materiału i trudności zadań
Konkursy przedmiotowe (tematyczne, wiedzowe oraz organizowane przez MKO)	3
Dyktanda, pisanie z pamięci Kartkówki Zadania domowe (dłuższe wypowiedzi pisemne - wypracowania)	2 - 3 w zależności od zakresu materiału i trudności zadań
Zadania praktyczne (inscenizacja, recytacja, prezentacja, realizacja projektu, praca w grupach, prace plastyczno - literackie) Notatki w zeszycie, prowadzenie zeszytu, zadania wykonywane w zeszycie ćwiczeń Odpowiedzi ustne, aktywność ucznia (przygotowanie do lekcji, zainteresowanie tematem, udział w dyskusji, kreatywność na lekcji, udział w konkursach literackich, recytatorskich)	1

Uwagi:

Sprawdziany, prace pisemne oceniane w skali punktowej przeliczane są na ocenę według zasad:

do 29% punktów - niedostateczny

30% - 50% punktów – dopuszczający

51% - 70% punktów – dostateczny

71% - 90% punktów – dobry

91% - 99% punktów – bardzo dobry

100% punktów i więcej – celujący

W dokumentowaniu oceniania bieżącego dopuszcza się stawianie znaków „+” i „-”:

1) znak „+” przy ocenie bieżącej może postawić nauczyciel, jeżeli uczeń opanował w pełni wiadomości, umiejętności opisane w wymaganiach edukacyjnych na daną ocenę, nie osiągając jednocześnie wymagań do oceny o jeden stopień wyższej.

2) znak „-”, jeżeli uczeń posiada niewielkie braki w wiadomościach, umiejętnościach opisanych w wymaganiach edukacyjnych na daną ocenę.

Aktywność oceniana jest przy pomocy „+ i -”, które są przeliczane na oceny lub bezpośrednio stopniem